

Deddf Etholiadau Cymru (Coronafeirws) 2021

2021 dsc 2

Prif ddarpariaethau

1 Etholiad 2021

Yn y Ddeddf hon, ystyr “etholiad 2021” yw’r etholiad cyffredinol arferol i fod yn Aelod o’r Senedd y bwriedir i’r pŵl ar ei gyfer gael ei gynnal yn 2021.

2 Cymhwyso darpariaethau Deddf Llywodraeth Cymru 2006

- (1) Nid yw is-adrannau (2) i (4) o adran 3 o Ddeddf 2006 (diddymu Senedd Cymru cyn etholiad cyffredinol arferol a dyddiad y cyfarfod cyntaf ar ôl yr etholiad) yn gymwys i etholiad 2021.
- (2) Mae adran 3(1) o Ddeddf 2006 (y diwrnod y cynhelir y pŵl mewn etholiad cyffredinol arferol) yn cael effaith yn ddarostyngedig i ddarpariaethau adran 6.
- (3) Nid yw adran 4(2)(c) o Ddeddf 2006 (y cyfnod y mae rhaid i Senedd Cymru gyfarfod ynddo pan fo diwrnod y pŵl wedi ei amrywio drwy broclamsiwn) yn gymwys i etholiad 2021.
- (4) Mae adran 10 o Ddeddf 2006 (seddi etholaethol gwag) yn cael effaith yn ddarostyngedig i ddarpariaethau adran 10.

3 Diddymu’r Senedd gyfredol

- (1) At ddiben cynnal y pŵl ar gyfer etholiad 2021, diddymir Senedd Cymru ar 29 Ebrill 2021, oni bai—
 - (a) bod y Llywydd yn arfer y pŵer a roddir gan adran 6 (pŵer i ohirio etholiad 2021 am hyd at 6 mis), neu
 - (b) bod Ei Mawrhydi yn diddymu Senedd Cymru cyn y diwrnod hwnnw drwy broclamsiwn o dan adran 4(2) o Ddeddf 2006 (pŵer i amrywio dyddiad etholiad cyffredinol arferol y Senedd).

- (2) Os yw'r Llywydd yn arfer y pŵer a roddir gan adran 6, diddymir Senedd Cymru ar ddechrau'r cyfnod o 7 niwrnod sy'n dod i ben yn union cyn y diwrnod a bennir ar gyfer cynnal y pŵl, oni bai bod is-adran (3) yn gymwys.
- (3) Mae'r is-adran hon yn gymwys pan fo'r Llywydd, cyn y diwrnod y bwriedir diddymu Senedd Cymru yn unol ag is-adran (2), yn arfer y pŵer a roddir gan adran 6 eto (ac, yn unol â hynny, mae is-adran (2) yn gymwys i'r arfer hwnnw o'r pŵer yn ei dro).

4 Canllawiau ar arfer swyddogaethau yn y cyfnod cyn yr etholiad

- (1) Rhaid i'r Prif Weinidog gyhoeddi canllawiau ynghylch arfer swyddogaethau'r Prif Weinidog, Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad ar gyfer etholiad 2021.
- (2) Rhaid i'r Prif Weinidog, Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol roi sylw i'r canllawiau.
- (3) Rhaid i'r Prif Weinidog benderfynu ar y cyfnod cyn yr etholiad ar gyfer etholiad 2021 at ddiben yr adran hon.
- (4) Rhaid i'r cyfnod y penderfynir arno gynnwys y cyfnod o 30 o ddiwrnodau sy'n dod i ben â'r diwrnod a bennir ar gyfer cynnal y pŵl ar gyfer etholiad 2021.
- (5) Rhaid i'r canllawiau gael eu cyhoeddi cyn diwedd y cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol.

5 Dyddiad y cyfarfod cyntaf ar ôl etholiad 2021

Rhaid i Senedd Cymru gyfarfod o fewn y cyfnod o 21 o ddiwrnodau sy'n dechrau yn union ar ôl y diwrnod y cynhelir y pŵl ar gyfer etholiad 2021.

6 Pŵer i ohirio etholiad 2021 am hyd at 6 mis

- (1) Caiff Prif Weinidog Cymru ("y Prif Weinidog") gynnig i'r Llywydd fod y pŵl ar gyfer etholiad 2021 yn cael ei ohirio os yw'r Prif Weinidog, am reswm sy'n ymwneud â'r coronafeirws, yn ystyried ei bod yn angenrheidiol neu'n briodol gwneud hynny.
- (2) Ond cyn gwneud cynnig o dan is-adran (1), rhaid i'r Prif Weinidog ymgynghori â'r aelod o staff yn Llywodraeth Cymru sydd wedi ei ddynodi gan Weinidogion Cymru yn Brif Swyddog Meddygol Cymru.
- (3) Yn dilyn cynnig gan y Prif Weinidog, caiff y Llywydd bennu diwrnod ar gyfer cynnal y pŵl ar gyfer etholiad 2021—
 - (a) os yw Senedd Cymru yn cymeradwyo'r diwrnod sydd i'w bennu drwy benderfyniad sy'n cael ei basio drwy bleidlais nad yw nifer Aelodau'r Senedd sy'n pleidleisio o'i blaid yn llai na dwy ran o dair o gyfanswm nifer seddi'r Senedd, a
 - (b) os nad yw Senedd Cymru wedi ei diddymu.
- (4) Wrth bennu diwrnod ar gyfer cynnal y pŵl—
 - (a) rhaid i'r Llywydd bennu diwrnod sef y diwrnod cynharaf y mae'r Llywydd yn ystyried ei fod yn rhesymol ymarferol;
 - (b) ni chaiff y Llywydd bennu diwrnod sydd ar ôl 5 Tachwedd 2021.

- (5) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl pennu diwrnod ar gyfer cynnal y pŵl, rhaid i'r Llywydd osod gerbron Senedd Cymru ddatganiad—
 - (a) o'r diwrnod a bennwyd ar gyfer cynnal y pŵl, a
 - (b) o'r rheswm dros arfer y pŵer i bennu diwrnod.
- (6) Rhaid i'r Comisiwn Etholiadol ddarparu cyngor mewn perthynas â gohirio pŵl os yw'r Llywydd neu'r Prif Weinidog yn gofyn iddo wneud hynny.
- (7) Caniateir i'r pwerau yn is-adrannau (1) a (3) gael eu harfer fwy nag unwaith.
- (8) Rhaid i'r Prif Weinidog osod datganiad gerbron Senedd Cymru ar neu cyn 24 Mawrth 2021 sy'n nodi pa un a yw'r Prif Weinidog yn bwriadu arfer y pŵer yn is-adran (1) ai peidio.
- (9) Os nad yw'r Prif Weinidog yn bwriadu arfer y pŵer, rhaid i'r datganiad nodi—
 - (a) y rhesymau dros beidio ag arfer y pŵer, a
 - (b) a ellir cynnal ymgyrch etholiadol lawn a theg, ym marn y Prif Weinidog, gan bob person sy'n ceisio cael ei ethol yn etholiad 2021 nad yw'n rhoi unrhyw berson sy'n gymwys i bleidleisio yn yr etholiad hwnnw o dan anfantais.
- (10) Nid yw unrhyw fwriad a fynegir yn y datganiad o dan is-adran (8) yn effeithio ar arfer y pŵer yn is-adran (1).
- (11) Nid oes dim byd yn yr adran hon sy'n cyfyngu ar y pŵer yn adran 4 o Ddeddf 2006 i amrywio dyddiad etholiad cyffredinol arferol i fod yn Aelod o'r Senedd.
- (12) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r meini prawf sydd i'w defnyddio gan y Prif Weinidog ar gyfer penderfynu a yw'n angenrheidiol neu'n briodol gohirio'r pŵl ar gyfer etholiad 2021 am reswm sy'n ymwneud â'r coronafeirws o dan is-adran (1).
- (13) Rhaid i'r meini prawf gael eu cyhoeddi cyn diwedd y cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol.

7 Pŵer i ddarparu ar gyfer diwrnodau pleidleisio ychwanegol

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os pennir y diwrnod ar gyfer cynnal pŵl etholiad 2021 o dan adran 6.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau a wneir drwy offeryn statudol, ddarparu y caiff y pleidleisio na fyddai fel arall yn ofynnol iddo ddigwydd ond ar y dyddiad a bennir o dan adran 6 ddigwydd ar un neu ragor o ddiwrnodau ychwanegol a bennir yn y rheoliadau.
- (3) O ran rheoliadau o dan is-adran (2)—
 - (a) ni chânt bennu diwrnod ond os yw'n dod o fewn y cyfnod o 7 niwrnod yn union cyn y diwrnod a bennir ar gyfer cynnal y pŵl;
 - (b) cânt ei gwneud yn ofynnol i bleidleisio ar ddiwrnodau ychwanegol ddigwydd mewn lleoliadau penodol neu ddisgrifiadau neu gategoriâu o leoliadau a bennir yn y rheoliadau;
 - (c) cânt addasu ystyr cyfeiriad perthnasol i'r graddau y mae'n ymwneud â darpariaeth a wneir yn y rheoliadau.

- (4) Yn is-adran (3), ystyr “cyfeiriad perthnasol” yw cyfeiriad (sut bynnag y’i mynegir) mewn unrhyw ddeddfiad neu ddogfen at ddiwrnod neu ddyddiad y pôl yn etholiad 2021.
- (5) Rhaid i’r Comisiwn Etholiadol ddarparu cyngor mewn perthynas ag arfer y pŵer yn is-adran (2) os gofynnir iddo wneud hynny gan Weinidogion Cymru.
- (6) Wrth osod rheoliadau drafft o dan is-adran (7) gerbron Senedd Cymru, rhaid i Weinidogion Cymru ar yr un pryd osod gerbron Senedd Cymru ddatganiad o’r rhesymau dros y rheoliadau.
- (7) Rhaid i offeryn statudol sy’n cynnwys rheoliadau o dan is-adran (2) gael ei osod gerbron Senedd Cymru ac mae’n peidio â chael effaith pan fo 28 o ddiwrnodau sy’n dechrau â’r diwrnod y’i gwneir yn dod i ben, oni bai bod Senedd Cymru yn ei gymeradwyo drwy benderfyniad cyn i’r cyfnod hwnnw ddod i ben.
- (8) Ond—
- (a) os yw Senedd Cymru yn pleidleisio ar gynnig ar gyfer penderfyniad i gymeradwyo offeryn statudol a osodir o dan is-adran (7) cyn i’r cyfnod o 28 o ddiwrnodau a grybwyllir yn yr is-adran honno ddod i ben, a
 - (b) os na chaiff y cynnig ei basio,
- mae’r offeryn yn peidio â chael effaith ar ddiwedd diwrnod y mae’r bleidlais yn digwydd.
- (9) Wrth gyfrifo unrhyw gyfnod o 28 o ddiwrnodau at ddibenion is-adran (7), rhaid diystyru unrhyw gyfnod pan fo Senedd Cymru—
- (a) wedi ei diddymu, neu
 - (b) ar doriad am fwy na 4 diwrnod.
- (10) Nid yw is-adrannau (7) ac (8)—
- (a) yn effeithio ar unrhyw beth a wneir drwy ddibynnu ar y rheoliadau cyn iddynt beidio â chael effaith, neu
 - (b) yn atal gwneud rheoliadau newydd.
- (11) Nid yw rheoliadau o dan is-adran (2) yn cael unrhyw effaith pan fo’r pôl yn etholiad 2021 a’r pôl yn etholiad arferol comisiynwyr heddlu a throseddau ar gyfer ardaloedd heddlu yng Nghymru i’w cynnal gyda’i gilydd o dan erthygl 16A o Orchymyn 2007.
- (12) Yn is-adran (11), mae i “etholiad arferol comisiynwyr heddlu a throseddau ar gyfer ardaloedd heddlu” yr ystyr a roddir i “ordinary election of police and crime commissioners for police areas” yn adran 50 o [Ddeddf Diwygio’r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011](#) (p. 13).

8 Pŵer pellach i amrywio dyddiad etholiad 2021

- (1) Mae’r adran hon yn gymwys os pennir y diwrnod ar gyfer cynnal pôl etholiad 2021 o dan adran 6.
- (2) Caiff y Llywydd gynnig, ar gyfer cynnal y pôl, ddiwrnod nad yw’n fwy nag un mis yn gynharach, nac yn fwy nag un mis yn ddiweddarach, na’r diwrnod a bennir o dan adran 6.
- (3) Ni chaniateir i’r pŵer o dan is-adran (2) gael ei arfer er mwyn cynnig dyddiad ar ôl 5 Tachwedd 2021.

- (4) Os yw'r Llywydd yn cynnig diwrnod o dan is-adran (2), caiff Ei Mawrhydi drwy broclamasu o dan y Sêl Gymreig—
 - (a) diddymu Senedd Cymru;
 - (b) ei gwneud yn ofynnol i'r pôl yn yr etholiad gael ei gynnal ar y diwrnod a gynigiwyd.
- (5) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl i broclamasu gael ei wneud o dan is-adran (4), rhaid i'r Llywydd gyhoeddi datganiad—
 - (a) o'r diwrnod y mae'r pôl i'w gynnal, a
 - (b) o'r rheswm dros arfer pŵer y Llywydd o dan is-adran (2).

9 Canllawiau ar ymgyrchu etholiadol

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi canllawiau i bersonau sy'n ymgymryd â gweithgareddau ymgyrchu etholiadol at ddiben etholiad a bennir yn is-adran (2) ynghylch sut y cânt ymgymryd â'r gweithgareddau hynny yn unol â deddfiadau sy'n gosod cyfyngiadau sy'n ymwneud â rheoli'r coronafeirws.
- (2) Yr etholiadau yw—
 - (a) etholiad 2021;
 - (b) etholiad sydd i'w gynnal cyn 6 Tachwedd 2021 o dan adran 10 o Ddeddf 2006 i lenwi sedd wag aelod etholaethol;
 - (c) etholiad sydd i'w gynnal cyn 6 Tachwedd 2021 i lenwi swydd cynghorydd sy'n digwydd dod yn wag mewn cyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol neu gyngor cymuned yng Nghymru.
- (3) Nid yw'r ddyletswydd yn is-adran (1) yn gymwys ond os yw cyfyngiadau a osodir gan ddeddfiad yn effeithio ar weithgareddau ymgyrchu etholiadol at ddiben etholiad a bennir yn is-adran (2) ac ond i'r graddau y mae'r cyfyngiadau hynny yn effeithio ar y gweithgareddau hynny.

10 Pŵer i ohirio is-etholiadau'r Senedd

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys ar ôl 6 Mai 2021 pan fo etholiad i'w gynnal o dan adran 10 o Ddeddf 2006 i lenwi sedd wag aelod etholaethol ("is-etholiad i'r Senedd").
- (2) Caiff y Llywydd bennu dyddiad ar gyfer cynnal y pôl ar gyfer is-etholiad i'r Senedd sydd y tu allan i'r cyfnod sy'n ofynnol o dan adran 10(5) neu (6) o Ddeddf 2006.
- (3) Wrth bennu diwrnod o dan is-adran (2), rhaid i'r Llywydd bennu diwrnod sef y diwrnod cynharaf y mae'r Llywydd yn ystyried ei fod yn rhesymol ymarferol.
- (4) O ran y pŵer o dan is-adran (2)—
 - (a) caniateir iddo gael ei arfer fwy nag unwaith, a
 - (b) ni chaniateir iddo gael ei arfer er mwyn pennu dyddiad ar ôl 5 Tachwedd 2021.
- (5) Cyn arfer y pŵer o dan is-adran (2), rhaid i'r Llywydd ymgynghori â Gweinidogion Cymru.

11 Pŵer i ohirio is-etholiadau awdurdodau lleol

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau a wneir drwy offeryn statudol, ddarparu—

- (a) bod y pŵl ar gyfer is-etholiad awdurdod lleol i'w gynnal ar ddyddiad, neu o fewn cyfnod, a bennir yn y rheoliadau;
 - (b) bod y pŵl ar gyfer is-etholiad awdurdod lleol y byddai'n ofynnol ei gynnal fel arall ar ddyddiad sy'n dod o fewn cyfnod a bennir yn y rheoliadau i'w gynnal yn lle hynny ar ddyddiad diweddarach, neu o fewn cyfnod arall, a bennir yn y rheoliadau.
- (2) Yn yr adran hon, ystyr "is-etholiad awdurdod lleol" yw etholiad—
- (a) pan fo dyddiad y pŵl ar gyfer yr etholiad yn dod o fewn y cyfnod sy'n dechrau â 6 Mai 2021 ac sy'n dod i ben â 5 Tachwedd 2021, a
 - (b) pan fo'n etholiad i lenwi swydd cynghorydd sy'n digwydd dod yn wag mewn cyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol neu gyngor cymuned yng Nghymru.
- (3) Ni chaiff rheoliadau o dan is-adran (1) bennu—
- (a) dyddiad ar ôl 5 Tachwedd 2021, neu
 - (b) cyfnod sy'n dod i ben ar ôl 5 Tachwedd 2021.
- (4) Caniateir i'r pŵer i wneud rheoliadau o dan is-adran (1) gael ei arfer fwy nag unwaith mewn cysylltiad ag unrhyw is-etholiad awdurdod lleol.
- (5) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) wneud darpariaeth drwy gyfeirio at is-etholiadau awdurdodau lleol o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau (er enghraifft, drwy gyfeirio at natur, dyddiad neu leoliad yr etholiadau).
- (6) Mae'r pŵer i wneud rheoliadau o dan is-adran (1) yn cynnwys y pŵer i ddiwygio, addasu, diddymu neu ddirymu unrhyw ddeddfiad.
- (7) Mae is-adran (8) yn gymwys i offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau o dan is-adran (1) sy'n diwygio, yn addasu neu'n diddymu darpariaeth sydd wedi ei chynnwys mewn deddfwriaeth sylfaenol.
- (8) Rhaid i offeryn statudol y mae'r is-adran hon yn gymwys iddo gael ei osod gerbron Senedd Cymru ac mae'n peidio â chael effaith pan fo 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y'i gwneir yn dod i ben, oni bai bod Senedd Cymru yn ei gymeradwyo drwy benderfyniad cyn i'r cyfnod hwnnw ddod i ben.
- (9) Ond—
- (a) os yw Senedd Cymru yn pleidleisio ar gynnig ar gyfer penderfyniad i gymeradwyo offeryn statudol a osodir o dan is-adran (8) cyn i'r cyfnod o 28 o ddiwrnodau a grybwyllir yn yr is-adran honno ddod i ben, a
 - (b) os na chaiff y cynnig ei basio,
- mae'r offeryn yn peidio â chael effaith ar ddiwedd y diwrnod y mae'r bleidlais yn digwydd.
- (10) Wrth gyfrifo unrhyw gyfnod o 28 o ddiwrnodau at ddibenion is-adran (8), rhaid diystyru unrhyw gyfnod pan fo Senedd Cymru—
- (a) wedi ei diddymu, neu
 - (b) ar doriad am fwy na 4 diwrnod.
- (11) Nid yw is-adrannau (8) ac (9)—
- (a) yn effeithio ar unrhyw beth a wneir drwy ddibynnu ar y rheoliadau cyn iddynt beidio â chael effaith, neu
 - (b) yn atal gwneud rheoliadau newydd.

- (12) Mae offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau o dan is-adran (1) ac nad yw is-adran (8) yn gymwys iddo yn ddarostyngedig i'w ddiddymu yn unol â phenderfyniad gan Senedd Cymru.

12 Gorchmynion a rheolau ynglŷn â chynnal etholiadau yn 2021

- (1) Mae is-adran (3) yn gymwys i offeryn statudol sy'n cynnwys gorchmyn o dan adran 13(1)(a) o Ddeddf 2006 (pŵer i wneud gorchmyn o ran cynnal etholiadau'r Senedd) sy'n cynnwys darpariaeth—
- nad yw ond yn gymwys i etholiad 2021, neu
 - nad yw ond yn gymwys i etholiad o dan adran 10 o Ddeddf 2006 i lenwi sedd wag aelod etholaethol y mae'r pŵl ar ei gyfer i'w gynnal cyn 6 Tachwedd 2021.
- (2) Mae is-adran (3) yn gymwys i offeryn statudol sy'n cynnwys rheolau o dan adran 36A o Citation id="c00201" Class="UnitedKingdomPublicGeneralAct" Year="1983" Number="0002">Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 (p. 2) (pŵer i wneud rheolau mewn perthynas â chynnal etholiadau cynghorwyr ar gyfer ardaloedd llywodraeth leol yng Nghymru) nad ydynt ond yn gymwys i etholiad i lenwi swydd cynghorydd sy'n digwydd dod yn wag mewn cyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol neu gyngor cymuned yng Nghymru y mae'r pŵl ar ei gyfer i'w gynnal cyn 6 Tachwedd 2021.
- (3) Rhaid i offeryn statudol y mae'r is-adran hon yn gymwys iddo gael ei osod gerbron Senedd Cymru ac mae'n peidio â chael effaith pan fo 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y'i gwneir yn dod i ben, oni bai bod Senedd Cymru yn ei gymeradwyo drwy benderfyniad cyn i'r cyfnod hwnnw ddod i ben.
- (4) Ond—
- os yw Senedd Cymru yn pleidleisio ar gynnig ar gyfer penderfyniad i gymeradwyo offeryn statudol a osodir o dan is-adran (3) cyn i'r cyfnod o 28 o ddiwrnodau a grybwyllir yn yr is-adran honno ddod i ben, a
 - os na chaiff y cynnig ei basio,
- mae'r offeryn yn peidio â chael effaith ar ddiwedd y diwrnod y mae'r bleidlais yn digwydd.
- (5) Wrth gyfrifo unrhyw gyfnod o 28 o ddiwrnodau at ddibenion is-adran (4), rhaid diystyru unrhyw gyfnod pan fo Senedd Cymru—
- wedi ei diddymu, neu
 - ar doriad am fwy na 4 diwrnod.
- (6) Nid yw is-adrannau (3) a (4)—
- yn effeithio ar unrhyw beth a wneir drwy ddibynnu ar y rheolau neu'r gorchmyn cyn iddynt neu cyn iddo beidio â chael effaith, nac
 - yn atal gwneud rheolau newydd neu orchymyn newydd.